

REPERTORIUM OP DE LENEN VAN DE HOFSTAD TOL TE KOUDEKERK, 1368-1787

door
C. Hoek

*Eerder gepubliceerd in 'Ons Voorgeslacht', jrg. 29 (1974) en jrg. 46 (1991), een uitgave van de
Zuidhollandse Vereniging voor Genealogie*

Inleiding

Het hier volgende repertorium is ontleend aan een leenregister in het bezit van de heer D. van Tol te Amsterdam, aangevuld met enkele gegevens uit het Nationaal Archief.

ALPHEN AAN DE RIJN

- 1. 2½ morgen land in de hofstand van manke Jan de Koster (1617: in het Breedeweer, 1668: groot 19 morgen, 1737: groot 16½ morgen). Belend ten oosten: (1621: Jan Symonsz., 1737: de weduwe van Cornelis Cornelisz. Victory), ten zuiden: (1621: het water de Goghe, 1737: de Burggoog), ten noorden: (1621: de weduwe van Hendrick Gerritsz., 1668: Adriaen Gerritsz.), ten westen (1621: Adriaen, de weduwe van Hendrick Claesz., 1668: Adriaen Hendricksz., 1737: Abraham Vermeulen), ten noorden: (1737: de Rijn).**

...-15.: Simon Hendriksz., vermeld op 29-10-1521 (L.H. 286, fol. 142v).

29-11-1609: Anna Joeren bij dode van Joris Euwoutsz. (fol. 3v).

4-12-1617: Maritge Huygensdochter, hulde door Willem Hendricksz. bij dode van haar moeder Anna Joeren (fol. 3v).

11-9-1621: Willem Henricksz. te Coudekercke bij dode van zijn moeder Maritge Hugendochter en draagt het leen over aan Elbert Berckman, oud 6 jaar, zoon van Bartholomeus Berckman (fol. 4 en 4v).

10-7-1668: Cornelis Berckman de Jonge, oud 9 jaar, na overdracht door zijn vader Cornelis Berckman de Oude en na dode van Elbert Berckman (fol. 7v).

23-11-1684: Cornelis Berckman de Jonge doet zelf hulde en belast op 23-12-1694 het leen c.a. met 1500 gulden ten behoeve van Johan van Rijnsburg (fol. 10v, in 1694 wordt hij genoemd Cornelis Berckman Woutersz.).

20-6-1695: Meester Adriaen van Cruyskercken, raad en vroedschap te Leyden na overdracht door Dirck Berckmans Wuytiers namens zijn broer Cornelis Berckmans Wuytiers te Amsterdam voor 437 gulden 10 stuiver volgens procuratie d.d. 24-4-1695 voor notaris Lambertus van Swieten te Leyden (fol. 12).

25-5-1707: Dionis van Cruyskercken, enige zoon van - en bij dode van zijn vader meester Adriaen van Cruyskercken, schepen van Leyden, hulde door Adriaen Wolf, notaris te Leyden, volgens procuratie d.d. 23-5-1707 verleden voor notaris Gerard Wolf aldaar (fol. 18).

17-5-1737: Arie van Keulen na overdracht door Abraham Vermeulen namens Dionysius van Kruiskerke, veertig raad te Leyden, voor 165 gulden volgens procuratie d.d. 13-5-1728 verleden voor notaris Pieter van Deningen aldaar. Hij bekend 3000 gulden schuldig te zijn aan Abraham Vermeulen, verzekerd op een woning met berg, schuur, boomgaard en 16½ morgen land, waarin het leen is begrepen en belend als dit laatste, deze schuld is op 20-9-1743 afgelost (fol. 21v).

27-4-1743: Maarten Trim na overdracht door Arie van Keulen (fol. 25).

2-8-1747: Willem Maartenz. Trim, oud ongeveer 40 jaar, bij dode van zijn vader Maarten Trim (fol. 25v).

22-5-1776: Maarten Trim bij dode van zijn vader Willem Maartenszn. Trim (fol. 28v).

11-6-1787: Gerritje Trim, onmondig, grootvader maternel: Dirk Vonk, voogden: Willem Rijnsburger Cornelisz. en Huybert Zeyderveld, allen te Alphen, bij dode van haar vader Maarten Trim (fol. 29) en dragen het leen over aan Dirk Kramer, volgens acte van voogdij verleden d.d. 9-4-1784 door haar moeder Aaltje Vonk en volgens het testament d.d. 25-5-1776, alles verleden voor notaris Jan van der Snoek te Alphen (fol. 30).

KOUDEKERK

2. Een hofstad, zoals deze begraven is, met de er op gebouwde of te bouwen opstallen, met aangrenzend land, samen groot 2 morgen in de Lage Waert te Coudekercke, belend ten oosten: Heer Gherijt van Poelgeest, ten westen: Dirc van den Tol.

18-8-1368: Gherijt Ramp, broer van de leenheer Florys van den Tol. (Algemeen Rijksarchief, handschriften van de derde afdeling, inv. no. 247, sub 22); als leenman vermeld op 6-2-1370 (leenkamer Poelgeest, register A, fol. 2v).

...-14..: Jan van Tol, oom van de leenheer Dirc van Tol, vermeld op 14-9-1430 (G.A. Leiden, diverse charters, omslag 15)

3. Land in Jan Vredericxweer te Koudekerck, belend ten oosten: Heynric Gherit Heynricxz., gehuwd met Margriet Geryt Rampendochter met een leen van de hofstad Poelgeest.

...-14..: Dirc van Tol Gherijtsz., neef van de leenheer Dirc van Tol, vermeld op 14-9-1430 (diverse charters, omslag 15).

...-14..: Dirc van Thol Gheritz. als leenman vermeld op 25-1-1442 (leenkamer Poelgeest, register A, fol. 9v) en op 14-5-1459 (heerlijheidsarchief Koudekerk inv. no. 5).

N.B. - De lenen 2 en 3 zijn later als 3 afzonderlijke lenen uitgegeven, die hier volgen.

4. 1 morgen land in de Laege waert in een perceel, genaamd Fredericxweer, belend ten oosten: (1617: de erfgenamen van Vos Florisz.), belend ten westen: (1617: Jonkvrouwe Maria van Poelgeest, dochter van jonkheer Jasper van Poelgeest en jonkvrouwe Margreta van Dorp, dochter van jonkheer Arent van Dorp, heer van Maasdam, 1651: Franchois de al Torre, heer van Valkenesse als voogd van zijn kinderen bij jonkvrouwe Maria van Poelgeest, eigenaars van de hofstad van den Toll, 1673: Margaretha Helena de la Torre, vrouwe ten Thol, 1681: idem, gehuwd met Philips Jacob van Spangen, Nieucoop, Boudries, Noorden en Achtienhoven, 1701: Charles de la Torre, heer van Valckenisse, Nieucoop, Noorden, Achtienhoven en Tholl, 1737: Pieter Thomasz. Rijnvelt), ten noorden: het Woutambacht, ten zuiden: de Lutteken Rijn.

28-3-1582: Isbrant Starck (fol. 1v).

6-4-1617: Jeronimus Cornelisz. te Coudekerck na overdracht door Jacob van den Ancker, procureur voor het Hof van Holland, gehuwd met Dignam Starcx, en Jacob Starck, luitenant in dienst van de Hoogmogenden, als erfgenamen van Isbrant Starck, deurwaarder van het Hof van Holland, die het leen op 6-11-1615 aan Jeronimus Cornelisz. heeft verkocht (fol. 1v).

28-3-1651: Cornelis Jeronimi van der Sluys, predikant te Angerlo, bij dode van zijn vader Jeronimus Cornelisz. van der Sluys (fol. 5v).

10-5-1661: Floris Jeronimisz. van der Sluys te Coudekercke na koop d.d. 26-5-1660 van zijn broer Cornelis Jeronimisz. van der Sluys, predikant te Gendringen (fol. 6).

25-1-1673: Maurits Florisse (fol. 8).

12-4-1681: Jacobus van Hoogmade, doctor in de medicijnen te Leyden na koop van Maurits Florisz. van der Sluys (fol. 8v).

1-8-1701: Balthazar van Hoogmade, onmondig, hulde door Jacob Boeckweyt, secretaris van Noortwijck als zijn administrateur, bij dode van zijn vader Jacobus van Hoogmade (fol. 14v).

14-10-1704: Balthazar van Hoogmade doet zelf hulde (fol. 16v).

4-7-1712: Hermina Hillekens, gehuwd met Goris van der Heyde, bij dode van Balthazar van Hoogmade (fol. 19v).

...-172.: Goris van der Heyde volgens het testament van zijn grootvader Goris van der Heyde, overleden op 12-6-1719 en machtigt, oud 18 jaar, op 21-9-1726 voor notaris Pieter Schabaalje zijn vader Johannes van der Heyde Gorisz. te Amsterdam het leen te verzoeken (fol. 21).

...-172.: Marye van der Heyde, weduwe van Jan de Visser te Amsterdam, na overdracht door Jan van der Heyde Gorisz. (fol. 21).

15-2-1727: Cornelis Coppersluys en Jan Coppersluys (fol. 21).

19-12-1737: Jan Vronesteyn, oud 2½ jaar, moeder: Aagje Breeklandt, weduwe van Hendrik Jansz. Vronesteyn, hulde door Cornelis Lans, bij dode van zijn vader, die het leen had geërfd van zijn halfbroer Jan Coppersluys na aanvankelijk verzuim (fol. 23).

15-5-1738: Dirck Roos, heer van Cleyn Poelgeest, kapitein ter zee voor de Admiraliteit te Amsterdam, na overdracht door Aagje Breeklandt namens haar zoon Jan Vronesteyn middels Cornelis Lans (fol. 24).

2-3-1751: Nicolaas Holtuis, predikant te Koudekerk, na overdracht door Peter van Outshoorn in de Lage Waert de Koude kerk, als pachter van het leen als onderdeel van 20 morgen land, namens Dirk Roos, vice admiraal van Holland en Westvriesland, volgens procuratie d.d. 29-12-1750 verleden voor notaris Pieter van Well te Dordrecht (fol. 27).

24-5-1774: Meester Guatherus Holtuis, baljuw van Koudekerke, bij dode van zijn vader Nicolaus Holtuis, emeritus predikant aldaar (fol. 28).

11-6-1787: Hendrik Holtius Lans, vrijheer van Koudekerk en heer van Poelgeest, bij dode van zijn vader meester Gualtherus Holtius en draagt het leen over aan Hermanus van Bostelen te Koudekerk (fol. 30v).

14-3-1795: Dirk van Bostelen bij dode van zijn vader Hermanus van Bostelen (fol. 31v).

5. 1½ morgen land in de Laege Waert in een perceel genaamd Fredericxweer, belend als het leen 4.

1-11-1583: Isbrant Starck (fol. 1).

De overige beleningen zijn gelijk aan die van het leen 4.

6. 1½ morgen land in de Laege Waert in een perceel genaamd Fredericxweer, belend als het leen 4.

28-5-1582: Meester Johan van Bancken, griffier van de Hoge Raad (fol. 3).

7-4-1617: Jeronimus Cornelisz. te Coudekerck na overdracht door jonkvrouwe Emerentia van Bancken, gehuwd met meester Reynier van Persijn, advocaat voor het Hof van Hollant (fol. 2v). De overige beleningen zijn gelijk aan die van het leen 4.

OUDSHOORN

7. 2 morgen land te Outshoorn (Oetshoern), belend ten oosten: heer Jacob van den Woude (1430: Jan van Duvendoerde), ten westen: Willem van Leeuwen (1430: Willem Dirc Woutersz., 1517: Simon Jansz.), ten zuiden: (1517: de banwatering van Koudekerk), ten noorden: (1517: het ambacht van Esselickerwoude).

10-10-1380: Dirc van der Tol, broer van de leenheer Florys van den Tol, die zegelt met een klimmende leeuw en een barensteel met 5 hangers (diverse charters, omslag 15).

14-9-1430: Jacob van Tol, neef van de leenheer Dirc van Tol, die zegelt met een klimmende leeuw en een barensteel met 3 hangers, na overdracht door Symon Pietersz. Ban (diverse charters, omslag 15).

14-5-1459: Machteld Jacobsdochter van Tol, gehuwd met Gherijt van Rossum, bij dode van haar broer Claes Jacobsz. van Tol, vermeld in 1473 als Machteld, weduwe van Gerijt van Rossen (Heerlijkeidsarchief Koudekerk, inv. no. 5, r.r. 306, bijlage, fol. 10).

...-1...: Wouter Florisz., als leenman vermeld op 27-9-1517 (L.H. 286, fol. 80v).

